

Dažnai vadovai susiduria su dilema, kur rasti patikimą buhalterį. Net galima teigti, kad finansininkas, buhalteris dažnai įmonėje yra antras po vadovo. Visgi, tinkamai atsirinkti patikimą buhalterį nėra lengva, todėl nuo šių metų kovo 31 dienos yra patvirtintos rekomendacijos dėl apskaitą tvarkančio asmens pasirinkimo.

Jeigu kandidatas siunčia savo gyvenimo aprašymą arba apskaitos paslaugų įmonė yra įsteigta ir vykdo veiklą, tai reiktų pasitikėti jų kompetencija, atsakomybe ir kitomis reikalingomis tokiai veiklai aplinkybėmis.

Tačiau toli gražu ne visi apskaitos specialisto profesijos atstovai vienodai atsakingai atlieka savo darbą. Ir, jokių būdu, nesinori ko nors kritikuoti ar teisti, tačiau apstu pavyzdžių, kai apskaita sutvarkyta netinkamai, mokesčių deklaracijos užpildytos klaidingai ar iš viso nepateiktos.

Įvardijama vadovo atsakomybė

Tuomet kyla klausimas: kodėl tokie apskaitą tvarkantys asmenys buvo pasirinkti ir kas kaltas dėl neatsakingai įvykdyto atrankos proceso? Už viską atsakingas įmonės vadovas, kol tam tikri darbai nėra deleguoti tinkamai parinktiems darbuotojams.

Vadinasi, jeigu apskaitą tvarkantis asmuo bus parinktas netinkamai, už neteisingai sutvarkytą apskaitą atsakomybė teks pačiam vadovui. Vienintelė išeitis – vadovautis rekomendacijomis. Jeigu vadovas galės įrodyti, kad apskaitą tvarkančio asmens pasirinkimas buvo tinkamas, tada už nekvalifikuotai atliktą darbą teks atsakyti pačiam finansininkui.

Siekiant sumažinti riziką ir pagelbėti vadovui, atsirenkant tinkamai apskaitą tvarkančią specialistą, šių metų kovo 31 dieną būtent ir yra patvirtintos rekomendacijos dėl apskaitą tvarkančio asmens pasirinkimo.

Jose nurodoma, kad vadovas, įvertinęs savo vadovaujamos įmonės ūkinių operacijų sudėtingumą, verslo šakos specifiką ir kitas svarbias aplinkybes, turėtų priimti sprendimą, kokio lygio apskaitą tvarkančią asmenį samdyti, pasirinkti apskaitos paslaugų įmonę arba nutarti, kad pats vadovas turės kompetencijų tvarkyti apskaitą.

5 svarbūs reikalavimai

Jau minėtos rekomendacijos įvardija, kad parenkant apskaitą tvarkančią asmenį, nėra svarbu, kaip ta pareigybė vadinsis įmonėje, svarbu įvykdyti penkis reikalavimus:

- išsilavinimo;

- patirties;
- sukauptų žinių, atliekant darbą;
- nuolatinio kvalifikacijos kėlimo proceso;
- priklausymo profesiją vienijančioms organizacijoms.

Rekomendacijose šie aspektai išvardinti plačiau, tačiau pagrindinė mintis trumpai ir yra tokia, kaip ką tik perskaitėte. Tuomet natūraliai kyla klausimas – ar atrenkant bet kokios pozicijos apskaitą tvarkančią asmenį, būtina įvykdyti visus penkis reikalavimus? Ne visada.

Samdant apskaitininką, kuris turės registruoti rutinines ūkines operacijas ir jei kūrybinės apskaitos ten bus mažai, galima būtų samdyti ir visai be patirties jaunuolį ar jaunuolę, svarbu, kad būtų noras mokytis. Tačiau prireikus vyriausiojo finansininko, vyriausiojo buhalterio ar finansų direktoriaus, tikėtina, bus svarbūs visi 5 reikalavimai.

Trumpai aptarkime kiekvieną iš jų:

1. Išsilavinimas. Jis reikalingas tam, kad galimas kandidatas įrodytų gebėjimą siekti žinių, turėtų platų požiūrį ne tik į darbinių pareigų vykdymą, bet ir į įvairias situacijas. Geras finansininkas nebūtinai turi būti studijavęs ekonomiką, finansus ar verslo vadybą. Tačiau toks išsilavinimas galėtų būti privalumu prieš kitus kandidatus;
2. Patirtis. Jeigu reikia pasamdyti aukščiausios pozicijos apskaitą tvarkančią asmenį, natūralu, kad tokio kandidato darbo patirtis bus labiausiai lemiantis veiksnys. Kiek metų reikia turėti darbo stažo, kad galėtum kandidatuoti į finansų direktoriaus poziciją – rekomendacijos neįvardija, tačiau pats įmonės vadovas turi spręsti, kokia mažiausia patirtis galėtų jau būti tinkama – vienerių, trijų, penkerių ar dešimties metų;
3. Sukauptų žinių atliekant darbą. Potencialus kandidatas gali būti su aukštuoju universitetiniu išsilavinimu, penkerių metų patirtimi prekybos įmonėje ir penkerių metų patirtimi paslaugų įmonėje, tačiau kandidatuojant į biologinę turtą turinčią įmonę, trumpai tarant – žemės ūkiu užsiimančią įmonę – tam tikrų specifinių žinių vis tiek jam trūks. Ar tai užkirs kelią laimėti šią darbo vietą? Nebūtinai. Juk pagrindiniai apskaitos, finansų, mokesčių principai yra analogiški bet kurią veiklą vykdančiose įmonėse, belieka atsižvelgti tik į įmonės veiklos specifiką. Aišku, „užsiimant galvų medžiokle“, dažnai kandidatų dairomasi panašia veikla užsiimančiose įmonėse;
4. Nuolatinis kvalifikacijos kėlimas. Atrinkus tinkamą kandidatą, įmonė yra atsakinga, kad tokio specialisto kvalifikacija ir toliau būtų keliama. Vadinasi, įmonės privalo apmokėti už finansininko kursus, seminarus, aprūpinti tinkama profesine literatūra ir galimybe konsultuotis, jeigu tokių konsultacijų reikia;
5. Priklausymas profesiją vienijančioms organizacijoms. Lietuvoje veikia ne vienas finansininkų klubas, taip pat yra gerokai gausesnių profesinių organizacijų, pavyzdžiui,

Lietuvos auditorių rūmai. Rekomendacijose išskirtas toks reikalavimas užtikrina, kad profesinės organizacijos savo narius nuolat edukuoja, taip pat reikalauja laikyti profesinių etikos standartų. Vadinasi, atrenkant kandidatą, priklausantį bet kokiai profesinei organizacijai, galima teigti, kad tokio asmens kvalifikacija nuolat keliama ir jis bus linkęs laikytis bei vykdyti visų teisės aktų reikalavimus, kurie taikomi jo įmonei.

Tad vadovas, parinkdamas finansininką, turi suvokti aiškius kriterijus, kurie galėtų būti pateikiami jau ir darbo skelbimuose, o vėliau surašyti finansininko pareiginėje instrukcijoje.

Finansininko parinkimo valdžios institucijos nekontroliuoja

Kas kontroliuos, kad vadovas tinkamai atliks darbą, parinkdamas finansininką? Dažniausiai niekas. Jeigu atrinktas kandidatas atsakingai atliks savo darbą, tai jokios kontrolės ir nebus net iš išorės valdžios institucijų.

Samdant nepriklausomą auditorių, jis tikrai užduos klausimų dėl apskaitos specialistų atrankos, kvalifikacijos ir jos kėlimo. Taip pat vidaus kontrolės tvarkoje turėtų šis klausimas atsispindėti, nes tai užtikrina apskaitos darbų kokybę. Apibendrintai galima teigti – šis klausimas bus paliktas savieigai ir jokiai valdžios institucijai atsiskaityti nereikės.

Tačiau atsiradus problemų apskaitoje – nesumokėjus mokesčių, įmonei priartėjus prie nemokumo (bankroto) slenksčio, gali būti, kad šis klausimas iškils kartu su kitais vadovo atsakomybės klausimais – ar vadovas atsakingai atliks pareigas, parinkdamas finansininką?

Rekomendacijos pasitarnaus stabiliai įmonės „navigacijai“

Apskaitą tvarkančio asmens pilną kontrolę vis tiek turi vykdyti įmonės vadovybė – ne tik atrankos proceso metu, bet ir toliau vykdant veiklą, pateikiant tokius klausimus finansininkui:

- ar laiku ir kokybiškai yra teikiamos ataskaitos vadovybei ir valdžios institucijoms (VMI, „Sodrai“, Statistikos departamentui, aplinkosaugos institucijoms, Juridinių asmenų registru, kredito ir kitoms įstaigoms pagal poreikį)?
- ar finansininko kvalifikacija yra pakankama tokio dydžio ir specifikos įmonei? Ar ugdoma apskaitos personalo pamaina?
- ar finansininkas nestabdo įmonės veiklos dėl savo siauros kompetencijos ir ar jis gali kūrybiškai mąstyti bei pateikti palankius sprendimus įmonei? Ar laikosi profesinių standartų?

Pabaigai norisi apibendrinti. Įmonė yra tarsi didelis laivas, kuriame reikia įvairių gebėjimų

turinčių specialistų, todėl tik bendras darbas gali padėti įveikti kasdienes iššūkius. Rekomendacijos dėl apskaitą tvarkančio asmens pasirinkimo – vienas iš įrankių stabiliai įmonės „navigacijai“ užtikrinti; belieka su jomis susipažinti ir kūrybiškai jas taikyti.

Jurgita Navikienė, mokymų įmonės COUNTLINE lektorė

[Buhalterinės paslaugos](#)

